

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИЯ – XII КЛАС

Историята и нейните употреби: нации и национални държави на Балканите през модерната и съвременната епоха

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА.

Историческото образование притежава изключителни възможности за формирането на духовна и гражданска идентичност на личността. Този потенциал има извънредно важно значение както за културнообразователната област *Обществени науки и гражданско образование*, в която е включен учебният предмет *История и цивилизация*, така и за цялата система на средното образование в България.

Съвременната концепция за обучението по *История и цивилизация* се основава на възгледа, че то има особено важна роля за подготовката на младия българин, за неговата ориентация, адаптация и реализация в съвременното демократично общество, за развиване на уменията му за активно гражданско участие в социалния живот в условията на културното многообразие и глобализацията. Причините за това са няколко:

- Разглеждайки миналото като промяна на представите за човека, обществото и света, на културните, политическите, стопанските и всекидневните условия на живот, историята в училище развива разбирането за промяната като основна характеристика на съвременната епоха. Подобен възглед спомага за формиране на ценностна ориентация у младия българин в динамичното и непрестанно променящото се съвременно общество.

- С представянето на всекидневното, културата, политиката и стопанството в миналото като резултат от активната и творческата роля на човека, историята в училище развива разбирането за индивидуалната активност като основна гражданска ценност на съвременната епоха. Тази функция на обучението по *История и цивилизация* е в хармония с обществените очаквания и с необходимостта от ефективното участие на младите хора в България като граждани в съвременното демократично общество.

- Разглеждайки миналото в контекста на контактите между българите и другите народи, историята в училище утвърждава възгледа за българската културна идентичност като традиционно европейска. Подобно разбиране има съществена роля за трайната ангажираност на българското общество към модерните европейски ценности. То предполага формирането на възкательност от страна на гражданското общество и отделната личност към политиката на интегриране на България към Европа.

- Нашето съвремие се характеризира с изобилие от информация, която понякога се превръща в дезинформация, ако личността не е способна да я възприеме, отсее и анализира. Затова в процеса на обучението по история учениците трябва да получават не само знания за основните исторически проблеми и процеси, но и умения да извличат най-същественото от огромния информационен поток и да изграждат собствена позиция.

В съвременното обучение по *История и цивилизация* все повече се слага акцент не

само върху усвояването на учебното съдържание, но и върху методите, чрез които то се усвоява – уменията и навиците, които учениците следва да придобият и развият. Особено внимание се отделя на ценностната ориентация, която се формира у учениците на съответното образователно равнище. Усвояването на методи, техники, ценности е в основата на определени поведенчески норми, както и в практическата приложимост на придобитите знания и възможността за тяхното надграждане и развиване.

Учебната програма е разработена за профилирана подготовка и е базирана върху някои основни принципи:

- Постигане на ДООИ за УС по *История и цивилизация* и по *Гражданско образование* за съответната образователна степен. (Вж. забележката на с. 46.)
- Значими и последователни междупредметни връзки както с останалите учебни предмети от културнообразователната област *Обществени науки и гражданско образование*, така и с учебните предмети от останалите културнообразователни области.
- Проблемно-тематичен подход и функционално разпределение на учебното съдържание.
- Баланс между различните аспекти на историческото съдържание (общество, политика, стопанство, изкуство, всекидневие и менталитет).
- Ориентация към значими ценности на съвременността (права на човека, върховенство на закона, демократични ценности, национална и европейска идентичност).
- Осигуряване на вариативност и свободен избор както в работата на учителите, така и на авторите на учебници.
- Надграждащ характер на профилираната подготовка и нейното структуриране на основата на базисното учебно съдържание от задължителната подготовка (ЗП).

Учебното съдържание в XII клас е съсредоточено върху най-значимите културно-политически феномени за съвременния българин - националната държава и евроинтеграционния процес и тяхното специфично историческо развитие на Балканите през XIX и XX век. Темите са фокусирани около възгледа, че модерната и съвременната история на Балканите може да бъде ефективно разбрана в своя автентичен европейски контекст. Централно място се обръща на историческото съзнание и на колективната памет като ключови фактори в развитието на националната и общоевропейската идентичност на балканските нации. Тази централна роля на историята и на нейното специфично значение в развитието на националната държава през модерната и съвременната епоха е дефинирана чрез общото наименование на учебната програма: „**Историята и нейните употреби: нации и национални държави на Балканите през модерната и съвременната епоха**“. Съществен акцент в знанията по история е поставен върху изясняване на паралелното сравнително разглеждане на българите и останалите балкански народи.

Програмата по *История и цивилизация* за XII клас касае профилираното обучение, което предполага, че учениците през изминалите години са постигнали определени резултати както на познавателно равнище, така и по отношение на формираните умения. Основната цел на това образователно равнище е ученикът да продължи да усвоява задълбочено определен обем от знания, но най-важното е да разсъждава и да подхожда аналитично към тях. Трябва да се отчете, че значителна част от информацията не е нова, но тук се търсят нови познавателни връзки и интерпретация на вече познати факти и събития, поставени в един по-глобален контекст.

II. ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО ПО ИСТОРИЯ И ЦИВИЛИЗАЦИЯ ЗА XII КЛАС.

1. Да разшири представите за историческия процес на Балканите през модерната и съвременната епоха.
2. Да задълбочи познанието за историческото развитие на националната държава и за собствената национална идентичност.
3. Да аргументира ролята на историческото съзнание в изграждането и развитието на националната държавност и на интеграционния процес на Балканите през модерната и съвременната епоха.
4. Да задълбочи познанието за мястото и ролята на България като фактор на стабилност в регионален и глобален контекст.
5. Да затвърждава разбирането за значимата роля на човека в културно-историческите и политическите процеси.
6. Да развива и затвърждава компетенциите като постигне практическото им приложение чрез специфични техники.
7. Да формира у учениците активно отношение към демократичните ценности на гражданското общество

XII КЛАС – ПРОФИЛИРАНА ПОДГОТОВКА

III. Очаквани резултати		IV. Учебно съдържание /теми, понятия, контекст и дейности, междупредметни връзки/			
Ядро	Очаквани резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни нови понятия /по теми/	Контекст и дейности за цялата програма	Възможности за междупредметни връзки
Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
<p>Фундаментите на съвременния свят</p>	<p>Стандарт Използва познания и методи от история, литература, философия, изкуство при анализ, обобщение и тълкуване на събития от националната и световната история Очаквани резултати: # 1. Представя романтичния подход към историческото минало на Балканите чрез примери от литературата и изкуството. # 2. Използва познанията си по история, литература и изкуство при представяне на значими личности от балканската история. # 3. Дава примери на толерантност и нетолерантност при представяне образа на другия, използвайки класически произведения на балканската литература от XIX – XX век. # 4. Посочва примери на употребата на античното и средновековното наследство в процеса на формиране на националните държави. # 5. Дава примери за пропагандна употреба на историческото минало в медиите.</p> <p>Стандарт Формулира критерии за сравнение на исторически явления и процеси Очаквани резултати: # 1. Предлага показатели за сравнение</p>	<p>Тема 1. История и исторически представи; - минало и колективна памет; - исторически наследства и културни менталитети; - представите за историята през модерната епоха и техните функции; - историята и нейните употреби: политически и символни аспекти. Очаквани резултати: # 1. Открива връзките между миналото и колективната памет. # 2. Разбира еволюцията на представите за историята.</p> <p>Тема 2. Нацията и нейните институции в Западна Европа - революционни и културно-историческите промени; - нацията и държавата: идеология и практики на френския национализъм; - нация и култура: идеология и практики на германския национализъм; - институционални промени и модернизация: общите институции (конституция, изборно право, образование, администрация); - нация и гражданско общество: обществено мнение и медии. Очаквани резултати: # 1. Разбира ролята на модернизационните процеси в Западна Европа за развитието на Балканите. # 2. Откроява влиянията на германския и френския национализъм върху Балканското възрождане.</p>	<p>колективна памет</p> <p>историческа представа</p> <p>държавен национализъм</p> <p>национални институции</p>	<p>На учениците трябва да се даде възможност:</p> <p>- да работят в библиотека;</p> <p>- да извършват проучвателска дейност в музей;</p> <p>- да участват в екскурзии с учебна цел;</p> <p>- да проучват и събират материали за историята на родния край;</p> <p>- да се запознаят</p>	<p>Свят и личност: - улеснява постигането на целите по предмета</p> <p>Български език и литература: - използва знания и развива умения за:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Анализ на различни видове текст; ▪ умение да структурира научен текст (резюме; съобщение; доклад; отговор на исторически въпрос); ▪ изготвяне на план-тезис; ▪ водене на записки. <p>- развива:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ техниките на четене; ▪ писмената култура на учениците, а чрез използваните понятия – обогатява и езиковата им култура (разбиране на смислите).

III. Очаквани резултати		IV. Учебно съдържание /теми, понятия, контекст и дейности, междупредметни връзки /			
Ядро	Очаквани резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни нови понятия /по теми/	Контекст и дейности за цялата програма	Възможности за междупредметни връзки
Колони 1	Колони 2	Колони 3	Колони 4	Колони 5	Колони 6
	<p>на развитието на балканските държави в края на XIX – началото на XX век.</p> <p># 2. Определя критерии за сравнение на първите конституции на балканските държави от XIX век.</p> <p># 3. Сравнява процесите на преход в края на XX век на Балканите и в страните от Централна Европа.</p> <p># 4. Сравнява различните гледни точки за Балканските войни.</p> <p>Стандарт Аргументира ролята на България като фактор за стабилност на Балканския полуостров.</p> <p>Очаквани резултати: # 1. Открива историческите корени на съвременната роля на България като фактор за стабилност на Балканите. # 2. Дава примери на инициативи на България за постигане на стабилност на Балканите през XX век.</p> <p>Стандарт Проследява развитието на идеи за промени на обществото.</p> <p>Очаквани резултати: # 1. Открива особеностите на модернизацията на Балканите. # 2. Обяснява краха на комунистическия експеримент на Балканите. # 3. Разбира перспективите на евроатлантическата интеграция за промяна на Балканите. # 4. Посочва характеристиките на</p>	<p>Тема 3. Историческото наследство и идеологията на националната държава.</p> <ul style="list-style-type: none"> - необходимото наследство: представите за Античността в началото на модерната епоха; - античните валежи и менталитетите: присвояването на античното наследство и националните държави; - романтизъм, църква и Средновековието: представите за Средновековието и националната държава; - красивата Елада: европейските представи за Балканите през XIX в. <p>Очаквани резултати: # 1. Разширява познанията си за връзките между античното и средновековното наследство и идеологията на националната държава. # 2. Проследява възприемането на Балканите от европейците през XIX век.</p> <p>Тема 4. Институциите на паметта и националната държава</p> <ul style="list-style-type: none"> - историята и националната държава: осветяване на националната територия; - историческият документ и неговият патриотичен прочит: историите и националната държава; - паметници, музеи и библиотеки: местата на националната памет; - националната памет като идеология: националният празник и неговите функции; <p>Очаквани резултати: # 1. Разбира ролята на историята при формирането на националната идеология. # 2. Анализира значението на местата на паметта за националното самочувствие.</p>	<p>историческо съзнание</p> <p>национална памет</p>	<p>с работата на професионалния историк:</p> <p>- да посетят занимания на студенти по история в някой университет;</p> <p>- да се запознаят с функционирането на исторически архив;</p> <p>- да използват познавателни средства (да извеждат правила, да избират метод);</p> <p>- да работят в</p>	<p>- прилага критериите за оценка на създаден текст.</p> <p>- разглежда произведения на българската и балканската литература като исторически извор и свидетелства на епохата;</p> <p>- чете сюжети от литературни произведения допринася за по-пълното, живо и колоритно изграждане на представа за миналото на българите и на другите балкански народи.</p> <p>- улеснява разбирането на характеристики на различни художествени школи и стилове в българската и балканската култура.</p> <p>Чужди езици: - използва разнообразни източници на информация на</p>

III. Очаквани резултати		IV. Учебно съдържание /теми, понятия, контекст и дейности, междупредметни връзки/			
Ядро	Очаквани резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни нови понятия /по теми/	Контекст и дейности за цялата програма	Възможности за междупредметни връзки
Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
II. Национално и световно историческо и културно наследство	<p>посттоталитарното общество на Балканите.</p> <p># 5. Обяснява влиянието на сблъсъците между Великите сили върху развитието на балканските народи през XIX – XX век.</p> <p>Стандарт Използва знания за исторически и културни традиции като ориентир за идентифициране на принадлежност към култури и цивилизации -</p> <p>Очаквани резултати: # 1. Подготвя културни маршрути. # 2. Представя взаимни влияния в областта на културата и всекидневието в традициите на балканските народи # 3. Дава примери за изява на общата историческа памет във фолклора на балканските народи. # 4. Посочва исторически паметници с общобалканско значение. # 5. Познава символиката на балканските държави и обяснява утвърждаването на националните им празници.</p> <p>Стандарт Анализира и оценява участието на личността в историческия процес през различните епохи .</p> <p>Очаквани резултати: # 1. Разпознава националните герои на балканските народи.</p>	<p>Тема 5, Историко-културно развитие на Балканите до XIX век</p> <ul style="list-style-type: none"> - етнически общности и миграции; - държавността и етническата общност; - църква, религия и етнически общности; - между Константинопол, Цариград и Стамбул: големите империи и етническите общности. <p>Очаквани резултати: # 1. Откроява етническото многообразие като специфичен белег на обществото на Балканите. # 2. Разбира отражението на религиозната и етническата обособеност върху цялостното развитие на Балканите.</p> <p>Тема 6. Историята и раждането на националните държави на Балканите .</p> <ul style="list-style-type: none"> - борбата срещу османците: обща фолклорна памет на балканските народи; - античното наследство и раждането на идеологията на националната държава; - средновековното наследство и идеологията на националната държава; - историята и православните нации: панславизмът, славянизацията и идеологията на националната държава; - История, Ислям и Християнство: религията и идеологията на националната държава; <p>Очаквани резултати: # 1. Разширява познанията си за различните идеологически въздействия в процеса на раждане на националните държави. # 2. Открива проектите (конфликтите; противоречивите употреби) на общото историческо минало.</p>	<p>етническа общност</p> <p>националност</p> <p>национална църква</p> <p>славянизация</p>	<p>групи по интереси;</p> <p>- да ползват различни източници на информация /вестници, списания, справочници, художествена литература, аудио-и видео-материали, Интернет/;</p> <p>- да работят в екип;</p> <p>- да разработват индивидуални проекти;</p> <p>- да усвоят и прилагат интерактивни</p>	<p>чуждите езици, които изучава:</p> <p>- използва знанията и уменията си по история и цивилизация в разбирането и възприемането на чуждия език и култура и тяхното влияние върху националната ни култура.</p> <p>Като профилирани предмети:</p> <p>Философия: -съвместно формира и използва понятия;</p> <p>- прилага техники на логическо мислене;</p> <p>- прилага правилата за общуване;</p> <p>- разширява познанията за държавата, политическите модели на управление и др.</p> <p>- съдейства за</p>

III. Очаквани резултати		IV. Учебно съдържание /теми, понятия, контекст и дейности, междупредметни връзки /			
Ядро	Очаквани резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни нови понятия /по теми/	Контекст и дейности за цялата програма	Възможности за междупредметни връзки
Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колони 5	Колони 6
III. Човекът в историята	<p># 2. Анализира ролята на монарсите в развитието на балканските държави.</p> <p># 3. Познава дисидентските движения и техните лидери на Балканите.</p> <p>Стандарт Обяснява ролята на езика, религията и традициите за социална обвързаност и различия в обществото.</p> <p>Очаквани резултати:</p> <p># 1. Определя ролята на езика, религията и традициите за обособяването на различни етнически групи на Балканите.</p> <p># 2. Дава примери за национални стереотипи и предразсъдъци</p> <p>Стандарт Служи си с основни техники за самостоятелно набавяне, представяне, аргументиране и анализ на данни.</p> <p>Очаквани резултати:</p> <p># 1. Подбира различни по тип документи за анализ на историческо събитие или явление.</p> <p># 2. Подбира аргументи в подкрепа на теза и антитеза.</p> <p># 3. Проследява различните употреби на даден исторически извор.</p> <p># 4. Свързва в цялостно изложение по даден проблем информация от различен тип източници (карти, статистически данни, писмени документи, схеми, диаграми).</p>	<p># 3. Характеризира ролята на историята за славянизацията на възрожденския българин.</p> <p>Тема 7. Модернизацията и държавност на Балканите (XIX-XX в.), - между Великите сили и традицията: културна и институционална модернизация на балканските национални държави (XIX - ср. на XX в.) - мнозинства, малцинства, миграции: гражданското общество, националната държава и етническите малцинства - език и национална идентичност - пленът на големите утопии: националните държави в епохата на Студената война - стари и нови нации на Балканите: националната държава през 90-те години на XXв. - наднационална и национална сигурност: националните държави на Балканите и международни организации</p> <p>Очаквани резултати:</p> <p># 1. Проследява специфичните интерпретации на идеята за демокрация в процеса на модернизация на балканските държави.</p> <p># 2. Разбира трудностите на модернизацията на Балканите.</p> <p># 3. Открива историческите корени на съвременните конфликти на Балканите.</p> <p>Тема 8. По следите на идеалните граници на държавата: историята като практика на националната държава на Балканите (XIX - XX в.), - история и политическа пропаганда; - религията като опора на нацията: сакралният култ към</p>	<p>институционална модернизация</p> <p>етническо прочистване</p> <p>етническо и религиозно малцинство</p> <p>национален мит</p>	<p>методи: решаване на проблем, симулационни игри, дебат.</p> <p>- да работят с действащите нормативни актове в Република България, отнасящи се до областта на гражданското право, трудовото право, екологията, култура и образование и др.</p>	<p>изграждане на критично мислене и активно отношение към заобикалящия свят.</p> <p>География и икономика: - прилага усвоените умения за работа с карта; - задълбочава познанията за политико-географското положение на България и на другите балкански държави. - допринася за разширяване на знанията за глобалните проблеми пред човечеството и в частност пред България и Балканите – екологични, демографски и др.</p> <p>Информационни технологии: - изгражда умения за въвеждане, структуриране.</p>

III. Очаквани резултати		IV. Учебно съдържание /теми, понятия, контекст и дейности, междупредметни връзки/			
Ядро	Очаквани резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни нови понятия /по теми/	Контекст и дейности за цялата програма	Възможности за междупредметни връзки
Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
IV. Източници на историята	<p>документи, схеми, диаграми, художествени произведения).</p> <p># 5. Свързва по зададени показатели имена на учени със съответни исторически школи.</p> <p><i>Стандирт</i> Открива противоречия и формулира решения на проблеми</p> <p><i>Очаквани резултати:</i> # 1. Разпознава историческа ситуация (Решава исторически казуси).</p> <p><i>Стандарт</i> Преструктурира информация и съставя писмени текстове разсъждения по конкретен проблем.</p> <p><i>Очаквани резултати:</i> # 1. Подготвя текст описание по зададен проблем. # 2. Разработва текст разсъждение за сравнение. # 3. Изработва текст разсъждение за проследяване на исторически процес. # 4. Представя текст разсъждение за аргументиране на мнение. # 5. Преобразува историческа информация от един тип документи в друг (таблица, текст, карта, схема и др.).</p>	<p>националните герои:</p> <ul style="list-style-type: none"> - празненствата на национализма: националният празник и неговите ритуали; - историята на националната държава: местата на паметта и националната идентичност; - между правото на историята и правото на нацията: присвояването на историческата памет. <p><i>Очаквани резултати:</i> # 1. Разбира връзката между историческото минало и националната идентичност. # 2. Разграничава различните пропагандни употреби на балканската история. # 3. Открива случаи на присвояване на историческа памет</p> <p>Тема 9. Войната и употребите на историята на Балканите (XIX-XX век).</p> <ul style="list-style-type: none"> - свещените аргументи на миналото: история и военна пропаганда; - между историята и въображението: национални митове и национални доктрини; - представата за историческия дълг на нацията: войните за национално обединение; - нацията срещу етноса: етническите конфликти на Балканите и представите за тях; - войната и националната памет: празници, паметници, музеи. <p><i>Очаквани резултати:</i> # 1. Проследява връзката между регионалните и европейски военни конфликти и териториалните промени на Балканите. # 2. Разбира проявите на етническа нетолерантност на Балканите в съвременността.</p>	национални интереси		<p>редактиране и графично оформлене на текст;</p> <ul style="list-style-type: none"> - изгражда умения за съставяне на карта, схема, диаграма, таблица. - улеснява дейностите на учениците за откриване и използване на информация <p>Природни науки: - разкрива връзката между потребностите на времето и значимите научно-технически открития.</p> <p>Изобразително изкуство: - прилага усвоените умения за работа с произведения на изобразителното изкуство като свидетелства на епохата.</p>

III. Очаквани резултати		IV. Учебно съдържание /теми, понятия, контекст и дейности, междупредметни връзки/			
Ядро	Очаквани резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни нови понятия /по теми/	Контекст и дейности за цялата програма	Възможности за междупредметни връзки
Колона 1	Колона 2	Колона 3	Колона 4	Колона 5	Колона 6
		<p>Тема 10. Тоталитарната държава и употребите на историята на Балканите. - войната срещу нацията: идеология и практика на класовата борба - живот след края на историята: мавзолей и идеология - комунизъмът и създаването на нации - комунизъм, теософия и история - история, комунизъм, етнически малцинства Очаквани резултати: # 1. Разбира различните прояви на отношение на комунистическата идеология към национализма. # 2. Познава отношението на тоталитарната държава към малцинствата на Балканите.</p> <p>Тема 11. Европа и употребите на историята на Балканите. - балканската държава, европейските структури и процесите на евроинтеграция - възжеленията по Европа I: исторически представи за балканската принадлежност към Европа - възжеленията по Европа II: представите за Европа - под сянката на историята: западните представи за Балканите Очаквани резултати: # 1. Открива стереотипите в европейските представи за Балканите. # 2. Определя балканската идентичност като европейска.</p> <p>Тема 12. Балканските нации между историята и медиите. - глобализацията: медии и информационно общество - националната реклама: национални медии и национална история</p>	<p>теософия</p> <p>балканизация</p> <p>космополитизъм</p>		<p>- използва произведенията на изкуството за извличане на информация, като ги съпоставя с други източници.</p> <p>- улеснява разбирането на характеристики на различни школи и стилове.</p> <p>Музика: - намира отражението на духа на времето в творчеството на известни български и балкански композитори. - улеснява разбирането на характеристики на различни школи и стилове.</p>

III. Очаквани резултати		IV. Учебно съдържание /теми, понятия, контекст и дейности, междупредметни връзки /			
Ядро	Очаквани резултати на ниво учебна програма	Очаквани резултати по теми	Основни нови понятия /по теми/	Контекст и дейности за цялата програма	Възможности за междупредметни връзки
Колони 1	Колони 2	Колони 3	Колони 4	Колони 5	Колони 6
		<p>- национализъмът: национални медии и национална история</p> <p>- войната: глобалните медии и балканската история</p> <p>- медии и национална идентичност</p> <p>Очаквани резултати:</p> <p># 1. Оценява ролята на медиите за формиране на национална идентичност.</p> <p># 2. Разбира рисковете на медийната глобализация.</p> <p>Тема 13.</p> <p>История на обединението на Европа: поглед от Балканите</p> <p>- античното наследство:</p> <p>- християнската църква и формирането на единна европейска култура през Средновековието:</p> <p>- хоризонтите на европейското единство през Модерната епоха</p> <p>- между Вечния мир и Световната война: идеята за Обединена Европа през първата половина на 20 век</p> <p>- големите етапи на европейската интеграция.</p> <p>Очаквани резултати:</p> <p># 1. Разбира обшоевропейските и специфично балканските измерения на културно-историческото наследство в Европа.</p> <p># 2. Оценява плановете за обединение на балканските народи като елемент на идеята за обединена Европа.</p>	<p>неолиберализъм</p> <p>християн-демокрация</p>		

V. СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА.

При профилираното обучение ученикът придобива не само основни познания, но и развива компетентности от по-висш разред, които се изразяват в умението да решава проблеми, да подхожда критично и със собствена преценка към историческите процеси и явления. Необходимо е да се отчете, че учебникът ще бъде само един от източниците на знания, който да мотивира ученика към придобиване на нова информация. Ролята на учителя ще бъде да насочва, контролира и най-важното – да поддържа живо любопитството, да развива уменията ученикът да подбира и борави с многобройни източници на информация, но същевременно да се постигне нейното ефикасно осмисляне. Формираните компетентности – знания, умения и отношения (ценностни ориентации) да бъдат успешно прилагани в практиката, защото те стоят в основата на конкурентноспособната личност в глобаризиращото се общество.

Предлаганите методи и форми на оценяване са само предложения, основани на образователни теории и технологии и на добрата педагогическа практика. Тук сме разгърнали третото равнище от оценяването при общообразователната подготовка. Върху основата на овладения от ученика понятиен апарат и концепции в XII клас ще се акцентира на три компонента, ориентирани към прилагане на придобитите знания:

Първо равнище: *интерпретиране, сравнение, класифициране*

- борави свободно с историческите факти и проявява способност да синтезира най-важните и съществените от тях;
- открива и доказва проекцията на дадено историческо или исторически събития върху съвременното развитие на обществото в национален или глобален мащаб;
- използва разнообразни източници на историческа информация и успешно извежда водещите идеи;
- интерпретира исторически факти и историографски концепции;
- сравнява и класифицира исторически документи с различен произход (извори, статистически документи, мемоари и др.).

Второ равнище: *обобщения, заключения*

- умее да прави обобщения и заключения върху даден проблем или тема в устен или писмен вид, опирайки се на историографски изследвания и исторически документи;
- проучва дадено събитие от пресата, обобщава резултатите и достига до собствени заключения;
- проследява определени тематични предавания по ТВ, свързани с конкретната изучавана проблематика и обобщава критично авторските виждания;
- извлича информация чрез ИКТ по даден въпрос.

Трето равнище: *анализ, синтез, хипотези, предвиждания, оценяване*

- съпоставя и анализира многопланово определен проблем, откроявайки основни тенденции и последици;
- изказва собствена хипотеза и прогнозира развоя на даден исторически процес или събитие;
- анализира многостранно процесите на интеграция, аргументирайки се с исторически факти, и оценява бъдещите перспективи;
- умее в писмена и устна форма да защитава собствена позиция по зададена тема;
- участва в колективно разискване на даден въпрос и умее да обобщи становището на своята група и да разграничи и аргументира нейната позиция;
- възприема критично многообразието на изразените становища, признавайки правото на лично мнение и интерпретация на другия.